GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu sjutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl.; pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 89. **Brasiovu 31|19 Decembre** **1875.**

AXENTE.

(Capetu.)

In Elisabethopole, Szarvadi omorí 24 barbati si 1 femeia, intre cari 6 romani, 1 unguru, ceilalti sasi.

La Suseni (Fel-falu comit. Turd'a) locotenentele P. Magyari inpuscà in Februariu 1849 pe 8 romani numai din distractiune diabolica.

In Satulungu inpuscati la porunc'a comitelui Fr. Haller 36 barbati si 3 femei in Oct. si Dec. 1848.

In Cornetielu una patrola de insurgenti inpuscà in Aprile 1849 8 romani, din distractiune.

In Baseric'a-Alba (Weisskirchen) 15 romani inpuscati din porunc'a c. Fr. Haller.

In Vintiu-de diosu Ant. Zeyk spendiurà 7 romani in Aprile 1849.

La Borberecu Zudor Ferenz (ruthenu renegatu) a inpuscatu in Aprile 1849, 20 de romani si 1 romana.

In Ciuciu a inpuscatu Bocskai 17 romani éra in Gambutiu 27 in Aprile 1849.

Ant. Fogarasi, tigrulu dela Alb'a-Iuli'a, s'a scaldatu in sange romanescu omorindu din Maiu pana in Iuniu 54 romani, 7 romane si 1 copilasiu; pe 4 insi i-inpuscà in gradin'a sa, spre a face placere casenilorn sei.

Au mai inpuscatu fórte multi romani inca si acestia: Molnár Pali, Katonà Abraham, br. Keményi Farkas, Miklos István, Dobolyi Bálint, Rubiczey, F. Potyo, Keményi István, Kolosi János, c. Lázár Albert, maiorulu Csutak (care arù fruntea de a nega), Szilágyi János (cá solgabiran pe 8 insi!), Kis Samu, Barthia Ferenz, Hegedüs Samu, Burnatz Antal, Kászonyi Samu; éra cei din Aiudu incepusera se bea sange romanescu multu inainte de catastrof'a, adeca din Octobre, pré candu omorà barbatesce prin satele vecine (Vedi conspectulu officiale susu citatu).

Destulu cu atatea exemple. Acumu remane in voi'a ori-carui romanu, prin urmare si a d-lui Axente, cá se fia gelosu de acésta frumósa societate din a. 1848/9.

Noi din parte-ne inchiamu acestu fragmentu de cathalogu cu cateva passage din dóue documente militarie dela 1848.

„Sie (die Rebellen) wagen es, in lügenhaftem Uebermuthe die kaiserliche Armee des Mordes, Raubes, Plünderung und Brandlegung zu beschuldigen, während diese scheusslichen Verbrechen einzig und allein durch die Rebellen-Horden verübt werden, wovon die kaiserliche Armee bei ihrem Vörrücken allenthalben die traurigsten Belege findet, und darüber von den armen, zur Verzweiflung gebrachten Einwohnern Klagen und Beschwerden unterbreitet werden." Si mai la vale:

„Ja die Schreckens-Kommissaire zu Raab Alexander Lukács ging in toller Wuth so weit, sämtliche in Raab zurückgelassenen Vorräthe vergiften zu wollen, an welch schrecklicher That er mir durch die Flucht der Rebellen verchindert wurde. In Anbetracht dieser in der Geschichte aller Zeiten unerhörten Schändlichkeiten, erkläre ich hiemit Ludvig Kossuth, so wie den ganzen Landes-Vertheidigungs-Ausschuss und sämmtliche durch sie in die Comitate und Städte ausgesendeten sogenannten Regierungs Kommissaire für Vogelfrei *); und befehle allen Jurisdictionen und Gemeinden unter schwerster Verantwortung, diese einzufangen und an die nächste Militair-Abtheilung auszuliefern" etc. etc. „Hauptquartier Raab, am 29, December 1848.

Alfred Fürst zu Windischgrätz,
k. k. Feldmarschall."

Dupà acésta principele Windischgrätz a si emisu litere de persecutiune multiplicate prin tipariu asupra tuturoru Ginghischaniloru din acelea dile cu decisiune, cá se-i spendiure pe toti **). —

Comandantele generalu br. Ant. Puchner, dupace luase scire despre fiorósele evenimente dela Vien'a si Pest'a, in fine se convinse, ca e in periculu de a fi massacratu chiaru si elu cu generalii sei, cumu o patisera generalii c. Latour in Vien'a si c. Lamberg pe podulu Pestei, prin urmare, ca trebue se iè si densulu mesure energióse de aparare in contra terroristiloru. Mai antaiu incercà desarmarea loru. Trista illusiune! Vediendu, ca nu merge de locu, comandà armarea glóteloru. Spre acelu scopu elu dete instructiune bellica, intru care citimu si passagiulu acesta:

„Alle, unverwundet zurückgebliebenen Feinde „werden kampfunfähig gemacht, entwaffnet — bei „Wiedersetzung niedergemacht; — Furcht und „Schrecken muss im Vorrücken durch Dörfer verbreitet, — im Falle des Rückzuges zur eigenen „Deckung Brücken abgetragen, — alles mögliche „Hinderniss dem Feinde gelegt, ja selbst Dörfer angezündet werden" ***).

Praxe vechia acésta in tóte bellurile, chiaru si in cele civili.

Acumu intrebati, cine a datu focu Aiudului de inaintea ochiloru vice-colonelului Losenau, care se portase cu escadrónele sale in dealu si privea la focu.

Nu se scie cine 'la datu focu; i se scie inse prea bine scopulu; éra acela fusese cá: dupa caderea generalului Wardener si retragerea colonelului Urban spre Bucovin'a, se se impedece trecerea lui Bem cu óstea sa catra Alba-Iuli'a. Asia audiramu din grailulu generalului Pfersmann, asia credemu si noi dupa tóte impregiurarile din acele dile.

Déra voi tota vreti se sciti pe Nerone dela Aiudu? Puneti mai antaiu pe toti Neronii vostri in linia, si fiti siguri, ca si sub acea conditiune se voru presenta in linia paralella Neronii vlachiloru, numai catu lini'a acestora va fi neasemenatu mai scurta. Se vedemu apoi, la care din ei compete salutarea condamnatiloru la mórte in Circu, applicata la anulu 1848/9:

„Avete Nerones, Transilvania moribunda vos salutat."

*) Se traduce in latiu. cu proscriptus, omu pe care-lu póte prinde si ucide oricine.

**) Ne aflamu in possessiunea mai multoru litere de proscriptiune.

***) A se vedé acea instructiune intréga tiparita in limb'a originala germana in Romanen der oesterreichischen Monarchie, Wien 1849 fasc. I pag. 47—49.

Libertate rieligiósa in Transilvani'a si Ungari'a.

„Ce spui, domnule, nu cumu-va te-ai ratacitu pe la noi din Elveti'a séu tocma din Americ'a septemtrionale cá mine?"

„Nu m'am ratacitu domnule de nicairi, ci suntu unu romanu ploiu, ardelénu din mosi de stramosi, si fiendu-ca sumu fetioru de popa, trebue se sciu despre libertatea religiósa mai multu decatu d-ta domnule, ori-catu te tieni de procopsitu, ca-ci scliinti'a lumei acesteia nebunia este la Ddieu."

„Saraci ardeleni batuti la capu, cumu ve mai légana in illusiuni si ve pórta de nasu, cá pe copilasi cu puiulu turgului!"

„Ai venitu in tiér'a nóstra cá se-ti bati jocu de libertatile nóstre religióse? Afla domnule, ca la noi nu mai existe religiune tolerata, cá innainte de an. 1848."

„Ai dreptate sarmane ardelene, numai catu nu-ti sci formula cugetarile cumu se cade. Ai voitu se dici, ca acumu nu mai existe una singura religiune si baserica tolerata, ci mai multe."

„Mi se pare ca bati campii domnule; si inca -mi dici mie, ca nu sciu ce vorbescu."

„Se pare, ca voi ardelenii si cu ungurenii nu invetiati in viati'a vóstra mai multu, decatu catechismele vóstre scrise in limbi obsolete si intunecóse, cá se nu intielegeti in tóta viéti'a vóstra nimicu din coprinsulu acelora."

„Ai norocu ca vorbesci cu omu tolerante si care nu se pricepe la duellu, ca ti-asiu arata eu dtale pentru acésta insulta."

Voi toleranti? Cui vrei se legi ochii? Déca voi faceti atata parada cu libertatea vóstra religiósa, apoi se-mi spui mie, ce s'au alesu din memorabilele discursu alu sapientelui vostru Francisciu Deacu (Pescariu) tienutu despre acésta materia in siedenti'a publica a dietei ungaresci din 28 Iuniu 1873. Adeca unde este la voi baserica libera in statu liberu? Déra unde e chiaru statulu vostru liberu? Explicami mie, pentru-ce nu se alege nimicu din autonomi'a proiectata si discutata ani intregi a basericei romano-catholice? Cumu se intempla, ca baseric'a greco-catholica este astadi statu de ingrijata de venitoriulu si chiaru de existenti'a sa, si capii ei pare ca s'ar' afla in lupta grea cu nesce poteri complite, nevediute de ochiulu profanu, inca si acuma, dupace intelligenti'a secularis le sari in ajutoriu cu totu zelulu si devotamentulu demnu de una causa atatu de marétia. Si cumu vene, ca congressulu autonomu alu basericei romanesci orthodoxe, si congressulu basericei romano-catholice din Transilvani'a, care trebuea se se tiena in anulu acesta ce expira, nu se potù tiené de locu *). Óre inse sasiloru protestanti din Transilvani'a ce le va fi casiunatu cá de trei ani incóce, ca ei -si poreclescu pe reverendulu loru superintendente Teutsch „papa" si de vaticanu. Déra certele intestine mai alesu ale reformatiloru calviniani din Transilvani'a de unde se-si alba sorgentele loru? In diet'a Ungariei se totu vorbesce de cativa ani despre casatorii civile, s'a si exmisu comissiune in acésta cestiune, cumu se pare, cá se cérna tóta diu'a si se nu mai fremente niciodata. Asia este, ca voi intieleptii descendenti ai semidieului Zamolxis dela Sarmisagethus'a nu vedeti nici-o legamente intre aceste apparitiuni (nu apparentie) simultanee? Adeca horizonulu vostru se intende numai pana la pólele muntiloru vostrii, Ce fericiti sunteti, ca de altu-

*) A se vedé intre altele, articlii in „Magyar Polgár" nrii 236 et 270, in „Magy. Állam" 246 din a. c., éra de mai inainte seriì lungi de art in acelasiu „M. Á.", in „Ung. Lloyd" s. a.

ceva nu ve mai dóre capulu. Mei romane mei! La voi, adeca in Ungari'a si Transilvani'a, nu póte fi vorba de libertate religiósa din mai multe cause. Religiunea, că fisica a cerului, si asia religiunea pura christiana cere pentru sene cu dreptu absolutu libertate absoluta. Voi inse aveti vechi'a passiune diabolica hereditia dela mai marii vostri, de a o face sierbitóri'a scopuriloru vóstre politice, sociali si mai vertosu nationali."

„Pre catu maioritatea locuitoriloru Ungariei tiene cu capulu ruptu la identificarea statului cu baseric'a si cu hierarchi'a catholica; pre catu tempu protestantii confederati cu rationalistii si cu evreii submina barbatesce la fundamentele catholicismului si se incérca a se identifica ei cu statulu; pana candu orthodoxi'a bizantina se vede amerintiata tocma si in unulu limbei sale basericesci din causa, ca aceea este totu-odata limba nationala a poporului seu, — pana atunci se ve laudati voi catra turci cu libertatea vóstra religiósa, éra nu catra partea cea civilisata a publicului europénu. Inse chiaru si turcii, ce au facutu ei mai multu de catu se face in tiér'a vóstra? Candu au vediutu ca nu mai potu trage din popórale christiane la religiunea mohamedana, au incepatu desbinarea loru in diverse directiuni; au facutu se incalesce grecii pe bulgari, pe macedoromani si pe bosniaci, éra ei au incalecatu pe toti; capetele archiereiloru le-au asiediatu pe genunchii pasiloru. Candu bulgarii s'au revoltatu asupra greciloru, turcii 'lau declaratu de rebelli si au spendiuratu din ei cu dutien'a. Dupace bulgarii in desperatiunea loru amerintiara cu ruptura si cu trecere la baseric'a r.-catholica, turcii le trasera miere pe la gura cu catera fermane perfide, pline de reservatiune mentala, care detera ocasiune la hostilitati si mai mari, in catu acuma bulgarii se desbinara chiaru ei intre sene, facundu-se unii catholici din resbunare asupra greciloru si turciloru, remanendu altii orthodoxi, pentru-ca asia au spucatu. Pana la ce gradu archiereii suntu unelte in man'a gubernului turcescu, ati potutu vedé si mai de curundu, adeca chiaru in dilele aceste, din relatiunile authentice ale consuliloru europeni tramisi inadinsu la Bosni'a si Hertiegovin'a. Curatu si luminatu ese din acele relatiuni, ca mitropolitulu Procopie, care sta in gratia singulara la inalt'a Pórta, a fostu unulu din urditorii principali ai sangerósei revolutiuni presente, pentru-ca de auctoritatea eclesiastica a numitului archiereu se folosira pasii turcesci spre a spolia si tirani pe poporulu christianu, éra candu acesta se desteptá, si candu viati'a lui Procopie nu mai era sigura, turcii spre pedépsa -lu stramutara la Seres in Macedoni'a, in diecese multu mai buna. Spuneti dreptu, nu mai ascundeti mitl'a sacu: Care este rol'a ce se incérca a impune astadi ministrii de interne si ministrii de culte archiereiloru preste totu, éra mai vertosu archiereiloru romanesci, serbesci, ruthenesci si superintendentiloru la slavi. Si déca voi nu aveti barbati, se o spuneti, oglind'a turcésca ve reflecta si pe voi intru tóta golatatea vóstra. Prin a cui influintia se facu alegerile deputatiloru in Ungari'a? Hm, voi taceti, nu aveti curagiulu se respundeti. Déra nu tóte cercularielle cu nr. 0 au disparutu, au mai remasu si unele copii. Cu catu se afla spiritele maltratatiloru vostri archierei mai paciuite astadi, decatu era antecessorii loru sub Bethlen, Rákoczy, Apaffy? Déca in dilele nóstre nu mai suntu batuti cu nuiele si cu vene de bou, déra tortur'a loru morale trebue se fia cu atatu mai mare, cu catu asteptarile si pretensiunile poporului catra ei suntu mai multe si mai de mare importantia, si cu catu ei se simtu legati de mani de pitióre in actiunile loru. Mai in scurtu, libertatea religiósa, despre care fabulati voi, este numai satira a libertatiei."

„Incetéza, domnule, cu invectiv'a dtale. Au nu vedi dta, ca lupt'a intre statu si baserica este vechia, aprópe universale si inca departe de a se termina in secululu nostru. Ai uitatu de „Sonderbund" din Elveti'a, de nóuele incercari ale Vaticanului, de incalecarea lui Bismark et Consortes preste baserica, de suferintiele catholicismului in Rusi'a si Irlandi'a, de Bourbonii Henricu V si Don Carlos?"

„Lupta intre statu si baserica? Ai dreptate. Acesa inse este lupta maretia, secularia, pentru principie universali, dela a carora deslegare fericita depende existinti'a omenimei intregi, pentru care, déca se mai vérsa chiaru si sange omenescu, avemu se deplangemu asemenea desastru, ne consolamu inse cu impregiurarea, ca pretiulu este supremu, e Omulu fisicu si Omulu morale salvatu. Déra nu me insielati: No acea lupta decurge la voi, ci cu totulu alt'a, de a trei'a séu a patr'a ordine, cu care omenimea universale nu are a face nimicu."

„Si care credi dta ca este acea lupta?"

„A maghiarismului, care córca a-si asserví pe tóte confessiunile si basericele, spre a le avé de unelte ale politicei sale. Intr'acea écca, ca ajunseiu la statiunea unde am se descindu. De ne vomu mai vedé vreo-data, vomu continua conversatiunea despre una alta libertate. Pana atunci inca-ceru scusele mele, déca voiu fi fostu pucinu alegatoriu in espressiuni."

— Am patit'o cu acestu straunu; am remasu ametitu de tonulu seu celu decisu, in care -mi vorbí mereu dóue óre; am admiratu inse diligenti'a sa, cu care s'a adoperatu a ne studiá impregiurarile nóstre.

Brasiovu 31 Decembre st. n. 1875.

De vr'o septemana de dile diurnalistic'a austro-maghiara de o parte, éra de alta parte diurnalele officióse si neofficióse din Germani'a cea mare se ocupa cu viu interessu de unu discursu, alu betranului Schmerling, pronunciatu la unu banchetu ce se arangiase dilele trecute in otelulu „Concordi'a" din Vien'a in onórea professorelui Holtzendorf. Cu acea ocasiune d-lu Schmerling avú placerea de a se aventá pucinu si in sferele politicei inalte si intre altele si-aduse aminte si de tempii, candu Austri'a nu erá inca impartita in dóue si stá chiaru si in fruntea confederatiunii germane. Acea Austria a fostu si este inca idealulu betranului cavaleru, inse desi evenimentele mai nóue au datu desvoltarii Austriei o directiune cu totulu noua, restringundu-o intre nisce limite mai modeste, totusi d-lu Schmerling n'a desperatu inca, ci sustiene cu taria „ca idealurile mari trebuescu incercate de mai multe ori pana candu ajungu la realisare."

Prin resuscitarea acestoru idealuri d-lu Schmerling a electrisatu si catranitu statu pre domnii din Berlinu, catu si pre cei din Pest'a, ca-ci si unii si altii incepura indata a protesta si face din acelu discursu chiaru causa de dusmania si controversa intre imperiulu austro-maghiaru si celu germanu. Pentru mai buna orientare si apretiare a acestui incidentu, care a luatu dimensiuni asiá de seriése, că si candu idealorile si preste totu program'a politica a d-lui Schmerling ar' fi chiaru in ajunu de a se realisá, reproducemu aici o spicuire de prin diferitele diurnale, pre cari le tienemu mai multu séu mai pucinu inspirate de catra cei ce dirigu destinele poporeloru.

Diariulu de Berlinu „Correspondinti'a provinciale," care se dice ca sta in legatura cu guvernulu germanu, comentéza discursulu dlui Schmerling in unu modu, ce vrè a inspirá domniloru din Vien'a mai multu respectu facia de Germani'a. Acestu organu dice intre altele: „D-lu Schmerling, fostu odiniora ministru si representante alu unei directiuni politice ce si-a recuitu veaculu, dupa ce a petrecutu unu frumosu siru de ani că presiedinte alu curtii de cassatiune, intra acum de nou si fóra de veste in luptele politice.

Deci se ¡nu ne prindia mirarea, déca vomu vedé grupandu-se in giurulu lui tóte acele fractiuni politice, cari sub pretestulu adeveratului austriacismu submina temeliele monarchiei austro-maghiare de astadi, si caror'a pre de alta parte nouln imperiu germanu inca li este unu ghimpe in ochi. In cointielegere cu Schmerling, care n'a fostu si nu este amicu alu sistemului dualisticu, lucra si contele Leo Thun, marele luptatoriu alu federalismului, ceea ce se vede de acolo, ca Helfert, care a servitu că officiantu pre tempulu candu Leo Thun erá primu ministru, cere in brosiur'a sa publicata denunadi, că in decursulu negotiatiuniloru cu Ungari'a se se aiba in vedere numai interessele specifice ale Austriei, fora frica de consecintiele ce le va provocá opositiunea; apoi afara de acést'a d-lu Schmerling cochetéza si cu partit'a clericale. — Deci, fiindu ca cestiunea politica, ce s'a esecutatu de nou in Germani'a, nu corespunde scopuriloru si idealuriloru lui Schmerling, asiá dinsulu nu renuncia de a face inca si mai tardiu o incercare intru realisarea programei sale. Precum se vede, in amiculu statu Austro-Ungari'a vreau se ajunga la valóre nisce poteri si directiuni noue, cari tindu a nimici bun'a intielegere intre Austri'a si Germani'a, si cari desi emana din sinulu elementului germanu, totusi sunt inimice germaniloru si voiescu se slabósca pusetiunea ministriului de esterne Andrássy, care este devotatu si sinceru facia de imperiulu germanu."

Acestu articulu alu organului semi-officialu din Berlinu a stermitu ambitiunea diurnaleloru de Vien'a cari vedu aici o specie de amestecu in affacerile interne, precum si intentiunea espressa din partea Prussiei, de a se intari si largi prin slabirea si strimtorarea staturiloru vecine. „Deutsche Zeitung" scrie: „Amiciti'a intre Austro-Ungari'a si Germani'a numai atunci se va poté periclitá, candu guvernulu germanu se va amestecá in affacerile austriace in favórea tendintieloru inimice imperiului, candu elu va prescrie Austriei form'a de guvernare si i va numí pre ministri, dupa cum i va placé, caldi séu reci. Atunci firesce, ca Austri'a ar fi necessitata, pentru aperarea demnitatii sale a probá ca ea nu este Turci'a si ca nu póte si nu voiesce se sufferia nici o supraveghiare straina." Acésta foia sustiene chiaru si aceea, ca articuliu aparatu in „Corresp. privinciale" din Berlinu s'a fabricatu in biuroulu literariu alu contelui Andrássy, care este unúli'a lui Bismark si pentru aceea este placutu si chiaru sustienutu la postulu seu de catra domnii din Berlinu.

Ori si cum inse inganfarea domniloru din Berlinu merge pre departe. Ei pretindu pre facia, cá in Austri'a se nu cumva, se indrasnésca cineva a manifestá niscari idei, cari nu sunt in consonantia cu evenimentele intempiate dela 1866 incóce si cari n'ar' aprobá odata pentru totudeun'a straformarile indepliuite de atunci si pana astadi, deórace numai prin simpl'a manifestare a pareriloru si convictiuniloru de alta natura, ar conturbá bunele relatiuni intre Austri'a si Germani'a. Intru adeveru, o asemene pretensiune tala adencu in demnitatea unui statu si pentru aceea bine face „N. Fr. Pr.", ea protestéza contra unei asemeni degradari, care prescrie Austriei o rola de ser ilismu. Sub asemeni conditiuni alianti'a intre Berlinu si Vien'a nu dura mai lungu, decatu pana la caderea lui Andrássy, care -si tiene de onóre a poté servi principelui de Bismark.

Diariele maghiare comentéza acestu casu in modu cu totulu diferitu de cele din Vien'a, si nice ca se póte asteptá altmintrelea, deorace e vorb'a si de dualismu. „Ellenőr", organulu d-lui Tisza ese din piele de bucuria, ca guvernulu din Berlinu a datu preste nasu centralistului Schmerling si federalistiloru Thun-Helfert, si apoi dice intre altele, ca Austro-Ungari'a de astadi se bucura de stima, creditu si védia in strainetate si de incredere si simpathia in Germani'a. Acésta foia deduce din tóta acésta affacere, ca Germani'a totu asiá se va intrepune pentru Ungari'a cá si pentru Andrássy si in fine vrè a constatá din acestu casu, ca constitutí'a si integritatea Ungariei este o causa europeana si ca chiaru si dupa ide'a guvernului germanu este o cestiune de esistintia pentru Austri'a,

pentru acéea doresce, cá se ferésca Ddieu pre Austri'a de centralisti séu federalisti, ca aceia i punu unghi'a in gutu. — Din aceste pucine espectorationi ale lui „Elfenör" se vede, catu de tare se temu ungurii de Schmerling.

In Francí'a, adunarea parlamentaria dela Versailles s'a occupatu pana acumu cu alegerea senatoriloru celoru 75, cari se alegu de camera, cari au esitu mai toti din fractiunile stangei republicane, ceilalti vro 225 senatori se alegu de departemente. Acum la 27 Decembre s'a desbatutu proiectulu de legea pressei si alu redicarii starii de assedia, si cu 376 in contra la 303 de voturi se decise a nu se separa discussiunea acestoru proiecte. Thiers primesce la Belfortu candidatur'a de senatoru.

Discursulu deputatului S. BORLEA,

rostitu in Camer'a deputatiloru Ungariei, in siedinti'a de marti, 7 Dec. la desbaterea asupra introducendo noue dari dupa venitu.

Onorabile Camera! Cu ocasiunea desbaterii generali asupra bugetului eu comunicasemu parerea mea si cu privire la acésta specia de dare noua. Am spusu atunci-a, ca eu nu primescu introducerea acestei dari, ca-ci dupa parerea mea nici darile de pan' acilea nu e in stare poporulu se le supórte, si prin urmare cu atatu mai pucinu va fi in stare se suporte dare noua, de care se lucra se se introduca acuma. Acésta asertiune m'am nisuitu atunci se o documentu si eu date; de aceea acum voiu vorbi fórte scurtu, caci nu vreu se mai repetiescu cele ce dejá am spusu atunci-a.

Prin vorbirea mea de acum intentiunediu numai un'a, si acéea este, se ceru cá se mi se esplice, si speru ca mi se va splicá din vr'o parte, o enigma unu fenomenu séu rebusu, séu cum s'ar mai poté numí pre unguria cea-ce eu — desi am cugetatu multu asupr'a lucrului, nu potu se pricepu, si precum sciu, multi sunt in intrég tier'a de acei-a, cari cá si mine astépta deslegarea acelei'a. Éca in ce se cuprinde enigm'a: Desi nu póte s'o traga cine-va la indoiéla acéea, ca la 1867, candu se plamadi dualismulu neamtio-maghiaru. darile erau cu multu mai mice si mai pucine, decatu astadi, si anume atatu cele directe, catu si cele indirecte; desi nu pote se traga cine-va la indoiela acéea, ca nainte de 1867 n'a fostu tier'a incarcata cu detorie asiá de enormi, casi astadi; si in urma, desi nu pote se traga cineva la indoiela nici acéea, ca nainte de 1867 poporulu si tier'a ni-au fost mai avute de catu astadi; totusi binevóliti a vi aduce a mente, — ca-ci nu e asia de multu — ca dela 1860—1867 tote folle fora deosebire, maghiari si germane, guvernamentali si opusetionali, deopotriva se tanguiau ne-intreruptu asupra acelei impregurari, ca este cu nepotintia se se suporte darile de pe atunci si ca de nu se voru sterge unele dari indirepte, — atunci poporulu si tier'a trebue se se ruinedie. Si acestea le bucinau foiele pe tota diu'a pana la 1867. Ér dela 1867 — desi din anu in anu s'au urcatu unele dari si desi nu se sterse nici o dare indirecta, ba inca se urcara si acestea si peste totu se iscodira inca si dari nóue, pria cari tote se ingreuná sortea poporului si tier'a se incarca din anu in anu cu detorie ne mai-audite — totusi, minunea minuniloru, dupa plamadirea dualismului de odata amutira tote acele voci de mai nainte si nu mai bucinara ca poporulu nu e in stare se platésca si ca e la marginea desperarii! E dreptu ca mai sunt doue-trei foitie, cari si acum intona aceeasi; dér maioritatea diuarieloru celoru mai mari tacu cá piticulu. Ba nu numai ca tacu, dér inca acestea bucina in lume, ca poporulu nu numai ca e in stare a plati darile de astadi, ci pote se suporte si dari mai mari.

Scilndu inse eu ca din dnii redactori de pela 1860 mai sunt si astadi redactori, ba unii din ei sunt chiaru si membrii ai acestei Camere, asteptu deci deslegarea acestei enigme mai alesu prin dnielelor. Speru ca mi-voru impleni cererea, dupa ce multi sunt cei ce astépta deslegarea acestei enigme si li voru fi multiumitori pentru ea.

In catu de tare inse a seracitu tier'a, apoi asta o scimu si sentimu cu totii: de aceea nu voiu se me apucu a documentá din nou, dér — la cele ce disesem cu ocasiunea desbaterii generali asupra bugetului, trebue se mai adaugu acu unele amenunte ce se templara de curendu. Se templa adeca in dilele trecute ca in comun'a Chesinti din cotulu Temisiului se dusera in deplinirea in una si aceeasi di — 6 essecutiuni, ér in comun'a Jebelu din acelasi com. — 10! Si liberalii essecutara dela bietulu poporu ceea ce au aflatu, cate unu purcelasiu, cate o capra si alte menunticiuri, ca-ci lucruri mai mari nu mai aflara; dér pr-tiulu acestora a fostu pré pucinu chiaru si pentru diurnele essecutoriului! Asta-feliu bietii de essecutati nu numai ca si-perdura cele ce li se essecutara fora de a li se sterge ce-va din contributiunea restante, dér inca li se mai aduse la restanti'a fosta si spesele essecutiunii ce nu se potura scote din cele ce li se vendura cu tob'a! — Apropos! Audisem dicundu-se din partea guvernului, ca de aici inainte va fi mai usioru a plati si a incassá dares, cací se va introduce o reforma in privinti'a incassarii, dandu-se adeca incassarea darilor in manele municipieloru. Eu inse nu astieptu nici unu resultatu dela asta reforma, ca-ci déca essecutorii de astadi cu rigurositatea loru draconica nu fora in stare se incassedie darile, — atunci de buna séma nu voru fi mai in stare municipiele, cari la totu casulu voru fi mai consciintiose si mai patriotice; in urma apoi o spunu ca déca n'au fostu in stare essecutorii, se incassedie restantiele, — atunci nu va fi nimene in stare, chiaru de s'ar trametе comissiuni tocmai din ministeriulu de finantie. Si cumca nime nu va fi in stare se incasedie restantiele, trebue se se precepa de acolo, caci nu mai e de unde, si ce se se essecute; ér apoi mare adeveru e in vorb'a cea betrana: „unde nu-i nemica, nu cautá!"

Voiu se reflectu inca la un'a si anume dlui report. Marsovszky. Dsa si-incepú cuventarea cu o intrebare forte seriosa, dise adeca ca ach nu pote fi nici vorba despre acea, ca primesce-se ore, ori nu — proieptulu de lege pentru introducerea acestei dari noue, de ora ce acestu proieptu trebue se se considere de primitu deja de atunci inca, de candu se votá bugetulu; ci acum pote fi vorb'a numai despre acea, ca votedia-se acésta dare noua cu sufletu usiuratu seu ingreunatu?! In privinti'a, ca acestu proieptu se va votá, si eu i dau dreptu, dér nu din argumentulu ce aduse dsa, ci din altele si anume se va votá acestu proieptu, dupace asupra trebiloru tierei nu se otaresce in camera, ci in clubulu partitei guvernului. Ér cu privire la intrebarea dsale, ca vorb'a este sufletu usiuratu séu ingreunatu? — reflectu ca ar fi fostu cu multu mai bine si mai potrivitu se se fi pusu intrebarea: ca votedia-se ore cu pung'a usiora séu de totu gola?

Eu inse pe basea argumenteloru ce adusei contra acestui proieptu cu ocasiunea desbaterii generali asupra bugetului si pe basea celoru ce mai spusei si ach dechiaru ca nu primescu proieptulu de sub intrebare de base a desbaterii speciali.

„REPORTU despre invetiamentulu primariu si ruralu in Romani'a catra Mari'a S'a Domnitoriulu asupra lucrariloru ministriului cultelioru si alu instructiunei publice, 15 Novembre 1875.

„Prea Inaltiate Dómne!

In ajunulu desbaterioru adunarei legiuitórie asupra noului proiectu de lege pentru invetiamentulu publicu me credu datoriu a aduce la Inalt'a cunoscintia a Mariei Tale unu resumatu scurtu alu lucrariloru ministeriului cultelioru si alu instructiunei publice dela 7 Aprile 1874 pana la 15 Novembre 1875.

I. Reorganisarea invetiamentului primariu ruralu.

Cea d'antaia luare a minte a subsemnatului dela intrarea sa in ministeriu a fostu indreptata spre invetiamentulu din sate. Ca-ci aici este fundamentulu instructiunei publice in statu, si in deosebi intr'unu statu, care trebue se ianiteze cu pasi asia de rapedi in cultura.

La noi instructiunea primaria este obligatória pentru toti cetatianii. Acésta obligativitate inse devine ilusoria in efectele sale, déca nu se dau si scólele trebuitórie si déca aceste nu sunta distribuite astfelu, in catu se póta fi frecuentate de toti copii ajunsi in versti'a prerediuta de lege. Dela promulgarea legei asupra instructiunei publice din 1864, scólele satesci in decsebi au fostu distribuite, infiintiate si desfiintiate intr'unu modu intemplatoriu si fara a se urmá cu statoricia unu sistemu bine hotaritu. Ocuparea catedreloru rurale s'a facutu dupa deosebite vederi, unu controlu indestulitoriu la faci'a locului a lipsitu, si a lipsitu asemenea ingerinti'a directa si intielépta a organeloru de administratiie scolare. Tóte aceste neajunsuri au zadarnicitu in mare parte folosulu scóleloru rurale.

In acésta stare a invetiamentului ruralu, ministeriulu, pe langa reformele propuse corpuriloru legiuitórie prin proiectulu de lege asupra invetiamentului, a intreprinsu intinderea si imbunatatirea instructiunei de prin sate si in limitele legei actuale. S'a alcatuitu mai antaiu unu tablou exactu alu scóleloru rurale in fiintia, s'a constatatu cati contribuabili cuprinse fia-care comuna si fia-care catunu dupa nóu'a organisare, care este departarea intre catune si ce greutati firesci intempina comunicatiunea intre ele, spre a se face o asiediare a scóleloru satesci existente si a aceloru ce se voru mai infiintia, asia in catu se póta fi frecuentate de cei indatoriti de lege.

Tablourile astfelu alcatuite de revisorii scolari pentru fia-care judeciu in parte s'au tramisu prefectiloru, spre ale examina impreuna, cu cate unu deputatu alu judeciului. Pe temeiulu loru si a alturu lucrari afatore in ministeriu, s'a compusu unu tablou generalu alu reorganisarei scóleloru satesci, care, aprobatu de consiliulu permanentu alu instructiunei publice, s'a si pusu in aplicare cu diu'a de 1 Septembre 1875.

Se scia de mai inainte, si s'a vedintu si mai multu in decursulu acestei lucrari, ca la noi comunele, judeciele si particularii, afara de pucine exceptiuni laudabile, nu infiintiéza scóle rurale si ca prin urmare statulu -i remane in faptu sarcin'a de a se ingrigi de acésta institutiune fundamentala a vietiei publice. S'a constatatu, dupa afarea locuriloru si numerulu locuitoriloru, trebuinti'a unui numeru indoitu de scóle rurale, fia ale statului, fia ale comunei. Subsemnatulu, preocupatu de necessitatea imptiinirei acestui golu, a inceputu crearea de scoli nóue prin sate, astfelu incatu intr'unu restimpu de 5 pana la 7 ani acelu numeru trebuintiosu se fia in realitate ajunsu. Cu mai multa iutiéla nu credu ca s'ar' face bine o asemenea organisare. Pe langa greutatea ce intempina instalarea scóleloru rurale in localuri potrivite, o sarcina ce revine catuneloru, s'a observatu din lucrarile de mai inainte, ca sistemulu urmatu de a se infiintia scóle cu gramad'a, numai cá se se sporésca numerulu loru pe harthia si avendu a se ocupa prin concursu, este in starea nóstra actuala cu desaversire gresitu. Candidatii la aceste concursuri sunta, in marea loru maioritate, din acea masa mobila de functionaristi universali, cari se devotéza in acelasi timpu la tóte carigrele. Numiti astadi invetiatori prin concursu, mane demissionéza si devinu perceptori séu notari comunali, poimane se facu comercianti si la ocasiune érasi invetiatori. Resultatulu pentru instructiune este, pe de o parte lips'a de invetiatori cu adeverata iubire pentru misiunea loru, si pe de alta parte perderea celui mai pretiosu timpu in decursulu anului scolariu cu anchete, preschimbari de invetiatori si publicari de concursuri.

In vederea acestei calamitati, care impedica mersulu regulatu alu scóleloru satesci, ministeriulu a inceputu si va continuá din anu in anu a infiintiá treptatu scólele trebuitóre numai cate atatea, cate se potu ocupa mai alesu cu absolventi ai scóleloru normale. Acestia primescu o instructiune potrivita chiamarei loru, si, findu bursieri ai statului, sunta obligati a functioná cá invetiatori satesci, unu numeru celu pucinu indoitu de ani catu au fostu intretienuti in scóla.

Urmandose neclintitu acestu sistemu, ministeriulu crede, ca inmultirea scóleloru rurale va fi adeverata si va da resultatele ce i se ceru. Consecuentu acelui sistemu, ministeriulu a creditatu, ca si numerulu scóleloru normale trebuesce sporitu, pentru cá tóte catedrele rurale se fia cu timpulu ocupate de normalisti séu de semisaristi, cari inse se fi absolvitu si unu cursu de pedagogia speciala. De o cam-data s'a primitu pe sém's statului scól'a normala din Berladu, si in 15 Septembre 1875 s'au inceputu cursurile la acésta scóla cu unu numeru de 30 elevi interni.

Totu in urmarea acestui sistemu, subscrisulu, folosindu tablouliu reorganisarei scóleloru, a infiintiatu pentru acestu anu scolariu unu numeru de 177 scóle rurale nóue, numeru apr6pe corespundietoriu cu acel'a alu absolventiloru din scólele normale disponibili si neinstalati inca. Ér' spre incuragiare a ridicatu la gradulu I pe toti invetiatorii cei buni, cari dupa timpuri ocupau catedre de gradulu II, mai alesu pe normalisti. Intrebainti'anduse spre acestu sfarsitu intrég'a suma de 816,000 lei alocata in bugetu, s'a mai cerutu dela camera, in sesiunea ei extraordinaria din anulu curentu, unu creditu extraordinariu de 60,000 lei, care se acopere din economiile ministeriului resultandu din alte ramuri.

In marginile fonduriloru acordate pentru acestu anu si avenduse in vedere nóu'a organisare a co-

muneleoru rurale aprobata de corpurile legiuitório in sesiunea din urma, s'au distribuitu scólele sătesci ale statului astfelu, incatu aprópe in fia-care comuna rurala din tiéra se funstionedze dóue scoli. Unde residentiu'a comunei are celu pucinu 150 contribuabili, s'a asiediatu o scóla in residentiu. Unde catunele suntu mai populate de catu residentiu'a, séu situate mai in centrulu comunei, séu avendu locuitori mai potrivite, séu cladiri facute anume pentru scóla, s'au asiediatu scólele prin catune. In fia-care catunu, in care numerulu contribuabililoru trece de 300, s'a asiediatu de asemenea o scóla, si unde catunele suntu despartite prin apa greu de trecutu, prin dealuri séu distantie mari, s'au asiediatu dupa putintia scóle in fia-care catunu. Unde functionau scóle din fonduri comunale séu judetiene séu cu fundatiuni private, scól'a statului s'a asiediatu intr'unulu din celelelalte catune lipsite de scóla. (Va urmá).

Reflexiuni la art. nr. 93 alu „Tel. R." din 25 Dec. 1875: „Din scaunulu Orestiei" — X.

„Inainte de a trece la cele dise in „T. R." de corespondintele „X.", ceru scusa, ca viu cu atari reflexiuni, cari dupa catu sciu, nu se tienu de program'a „G. T."

— Dupa scusa si une reflexiuni la nesatiulu de lacomia cu daun'a solidaritatii la alegerea in cerculu I (Orastia) d. corespondinte continua asia:

. . . „Ce se tiene de alegerea prima din cerculu II (Romosz) cugetu, ca a descris'o pedeplinu corespondintele on. foi „G. T." atunci, deci se viu la reflexiuni facia cu d. „X." din „T. R." —

Asertiunea prima a dtale d. X. unde dici, ca coruptiunea si coruptibilitatea este unulu dintre fructele cele rele ale sistemului representativu, e fórte adeverata, nu cumva fiindu bolnava -ti cunosci morbulu? — Eu credu d. meu, ca déca noi nu conferimu la esecutarea coruptiunei aceea prin straini nu póte fi efeptuita. —

Mi pare fórte bine si sciu positivu, ca alegerea nóstra a dóu'a te a pusu si pe dta pe cugete, nu cumu-va si promisu cuiva reesire? si temendute, ca nu vei poté reesí -ti vei perde póte popularitatea, de care credu ca ai necessitate. — Eu din parte-mi nu me amu temutu, ca nu voiu reesí, si déca vrei -ti potu si documentá prin martori — catra cari m'amu si esprimatu. —

Eschiami dle „X.", ca coruptiunea s'a latitu ca o epidemia in cercurile de alegere romane, si eu sum de acordu cu dta, inse ce se faci, ca-ce coruptiunea asimilata morburiloru epidemice este lipitiósa; apoi acelu morbu se muta dela inteligintí'a, care sta in imediata atingere cu alegatorii, la inteligintí'a cu poftitori de mandate. —

Te temési nu cumva acésta epidemia se se latiésca si intre alegatorii acestui cercu, aici inse suntu si de acela, si pare-mi-se maioritatea, care s'a ingrigitu de medicina desinfectiva contra epidemiei. —

Dtale dle X. ti se arata fórte lemuritu, ca alegatorii respective romanii de aici nu au nece una idea de parlamentu. — Ai drepta, ca in totu scaunulu Orasthiei, de ar' fi 2—3 insi si póte dupa opiniunea dtale si acestia au numai intunecata.

Apoi fi bunu si érta, cá se-ti spunu, ca atatu parlamentu, catu ne este nóse aici in cerculu nostru de lipsa, credu ca possedemu, care comparatu in sinceritate facia cu causele nóstre nationali totu daun'a va resulta mai multe, decatu parlamentarismulu dtale afectatu. — Apoi se póte, si precum dici mai probabile, ca lucramu din nepricepere, inse -ti spui publice si te rogu in numele meu si alu amiciloru mei de o colóre, cá acesa „ca lucramu pe dupa colise," se nu o mai repetedi, aflandu-mé necessitatu póte a te interpelá in unu modu neplacutu. —

Mai departe enumeri totu in acelu art. candidati precum pe Wodianer — si nu sciu din ce reconoscintia si dai si predicatulu nemeritatu de Br. — apoi Éles, pre care din urma -lu numesci óspele parintelui Basarabu, acestia au apellatu la simtiulu patrioticu alu alegatoriloru acestui cercu, dici dta? Departe! Acestia au apellatu numai la influintí'a banului, pre cari candidasti, ne avendu atingere imediata cu noi scaunenii, i-ati tramisu dta cu alti inteliginti din Orasthia, ca-ce cu aceia an banchetatu mai multu tempu, póte vei sci insuti, dle X.' nu cumu-va ti-oru deschisu si dtale usile inainte de alegeri? —

Aici nu potu intrelass se nu amintescu, ca parintele B. a avutu cá óspe pe Éles candidatu la alegerea prima in Ramosu, acesta inse a venitu cu pasu bunu si cartea de vediuta dela locurile prepuse dlui B. —: apoi ca dinsulu nu au lucratu dupa interese, se vede din acesa, ca a votisatu cu maioritatea si la prim'a alegere. —

Arati, ceea ce sciu si copii, ca romanii cercului II au alesu la prim'a alegere in butulu passivitatii! Nu cugeta die E., ca passivitatea, cá decisiunea natiunei intregi este la dta si ai dtale mai tare imprimata, decatu la mine si confratii mei, inse despre acesa se judece altii mai competinti, dupa ce sciu prea bine impregiurarile de atunci la actulu de alegere. —

Nu -ti convine neci persón'a mea? 'Ti credu si te compatimescu, inse ce se fiu facutu, ca-ce candidarea mea fù lucru de unu momentu, apoi eu, amu recomendatu si numele dtale l'amu pronunciatu inse amicii mei cá alegatori nu mi-au primitu recomendarea, ci au dechiaratu, ca me candidédia pe mene, póte ca am avutu incredere mai buna de si nu deplina — cerendu-mi reversu. — . . . . .

Epitetulu de Gefreiter te doredesce die, ca nu esti domnu si pornitoriu, neci, candu e vorba de venarea interesseloru nationali.

Dealtmintrelea eu sum noriciu in starea civile; viitoriulu ne stá inainte. se lucramu; déca cu interessele dtale nu delatură cele publice si cele nationali, eu credu, ca amu doreditu contrariulu in mai multe ocasiuni. — (Va urmá).

Din Sieic'a mica ni se scrie, ca dupa ce si. corpu prof. preparandiale din Blasiu tienú una conferintia cu toti invetiatorii, cari au asistatu la mesurele metrice, elu mai decise se se formeze reuniuni invetiatoresci cercuali impartiendusse archidieceses in 15 cercuri, cu una reuniune centrale in Blasiu. — In dilele trecute d. P. Ioane Popescu, ne-a adunatu in scól'a gr. cat. de acolo tienendu-ne o cuventare atatu despre folosulu reuniunei, catu si despre numele celu maretiu de invetiatoriu si chiamarea lui. — Ne-amu alesu officiali reuniunei cercuali si dupa amédie s'a propusu din mesurele metrice pe scartu. A dóu'a di s'au asiediatu si subscrisu statutele, tramise spre intarire. — Afora de acea s'au mai datu 3 teme cá disertatiuni pe conferintí'a venitória, care se va tiené luni si marti inaintea Nascerei Domnului.

S'a comissu, cá Dem. Popu inv. din Seic'a mica se vorbésca in genere despre sistemulu metricu si in specie despre computu si necessitatea lui cá obiectu de invetiamentu in scóla; Ioane Doctoru despre pomologia si folosulu ei, si Nicolau Tuffescu despre asemenarea metodului nou cu celu vechiu. — Atunci se va tiené siedintia publica invitandu-se si inteligenti'a din Mediasiu. — Amu dorí cá fratii de carier'a nóstra se grabésca cu formarea reuniuniloru, cá se ne adjungemu scopulu dorite, adeca succesele cele mai secure la cultur'a si luminarea tenerimei. D. P. si I. D.

„Sistemulu metricu, manualu pentru invetiatori si toti barbatii de scóla, de Basiliu Petri. Sabiiu 1875. Tiparitu lui W. Krafft (S. Filtsch)". —

Subtu acestu nume a mai aparutu in dilele acestea una carte despre sistemulu metricu, in care se afla tractata materi'a pre 127 pagine de formatu octavu. Acestu opu e destinatu mai de aprópe pentru invetiatori si barbati de scóla. Cu tóte, ca ori si cine, — vrendu a se familiarisá cu sistemulu metricu —, -lu va poté intrebuintiá cu folosu; invetiatoriu poporali inse afla in opulu acest'a nu numai teori'a sistemului metricu, ci si prax'a metodica asia, dupa cum o potu introduce nemidiulocitu in scóle. Altucum dlu autoriu promite pentru man'a scolariloru „Sistemulu metricu pentru invetiacei", care opsioru de siguru va stá in necau organicu cu celu pentru invetiatori. Manualulu pentru invetiatori -mi jace inainte, si crediu, ca nu exagerezu, déca dicu, ca din cate opuri cunoscu despre sistemulu metricu, acest'a pentru invetiatori e celu mai corespundiatoriu si mai completu. Invetiatoriloru poporali le trebue in materi'a asi'a una carte, pre care se o póta folosí cá indreptariu la propuneri in scóla. Petri spune invetiatoriloru: ce, catu si cum se propuna in fia-care classa.

Spre motivarea asertiuniloru premise va fi destulu a insirá aci cuprinsulu materiei din cartea desu-numita, din care precepatoriulu va observá numai decatu si processulu metodicu; acel'a e urmatoriulu: 1. despre mesuri in genere; 2. istoriculu mesureloru metrice; 3. sistemulu diecimale si decadicu; 4. sistemulu metricu francesu; 5. preferintiele sistemului metricu; 6. sistemulu metricu la noi, art. de lege VIII 1874; 7. computulu cu numeri metrici; 9. transcomputarea mesureloru vechi in nóue si viceversa si a pretiuriloru loru; 10. metodulu computului in scól'a poporale in urm'a introducerei mesureloru metrice.

Amu dorí, cá toti invetiatorii romani se -si procure „sistemulu metricu" de Petri si se introduca in scólele rumanesci sistemulu metricu pentru invetiacei!! —

Lazariciu,
prof. prep.

Stéu'a magiloru séu **Cantece** la Nascerea D. Isusu Christosu de At. M. Marienescu, esitu la lumina in Baseric'a Alba, tipogr. I. Wunder. Una brosurica eleganta in versuri si prosa, cari au de obiectu: adeverulu si lumina sub titlulu de susu. Pretiulu 25 cr. Se percepe dela d. Auctore din Oravitia.

Pretiurile piacei

in 31 Decembre 1875.

Mesura	Specia fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Metreta austriaca=40 cope	Grane	fruntea	3	46
		midilociu	3	20
		de diosu	2	94
	Mestecatu		2	72
	Secara	fromósa	2	24
		de midilocu	2	10
	Ordiulu	frumosu	2	34
		de midilocu	2	26
	Ovesulu	frumosu	1	48
		de midilocu	1	40
	Porumbulu		2	6
	Meiu		2	60
	Hrisca		—	—
	Mazerea		4	34
	Lintea		6	30
	Fasolea		2	80
	Sementia de inu		7	31
	Cartofi		—	80
Pundu	Carne de vita		—	18
	„ de rimatoriu		—	26
	„ de berbece		—	10
Centenariu	Seu de vita prospetu		16	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 30 Decembre 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 d. 32	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 06½	„ „
Angsburg	—	—	104 „ 10	„ „
Londonu	—	—	112 „ 90	„ „
Imprumutulu nationalu	—		73 „ 65	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „ 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare			79 „ 75	„ „
„ „ temesiane			79 „ 75	„ „
„ „ transilvane			79 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.			83 „ 50	„ „
Actiunile banceï	—	—	918 „ —	„ „
„ creditului	—	—	201 „ 50	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiu HENRICU.